

LMD
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Landbruks- og matdep.	
Saksnr:	2008/1973-37
Mottatt:	10 DES 2009
Saksbehandler:	ASR/MA
Arkiv:	410
Kopi:	
Avskrift:	

Vår ref.:
07/2/EM
09/17806

Deres ref.:

Ark.:
V60

Dato:
04.12.2009

FORSLAG TIL VERNEHJEMMEL I JORDLOVEN HØRING

Vi viser til deres brev datert 11.09.09 med oversendelse av forslag til vernehjemmel i jordloven til høring.

Saken ble behandlet i utvalg for miljø, plan og byggesaker i Frogn kommune 23.11.09. Følgende vedtak ble enstemmig fattet;

"Følgende høringsuttalelse oversendes Landbruks- og matdepartementet;

- 1. Frogn kommune mener at det ikke er behov for en hjemmel for varig vern av dyrka mark i jordloven. Hensynet til jordvern blir tilstrekkelig ivaretatt gjennom eksisterende lovverk og statlige og regionale føringer.*
- 2. Avgrensing av og sikring av verdifull dyrka mark ivaretas på lokalt nivå gjennom kommunenes arealbruksmyndighet og de respektive kommuneplaner.*

Befolkningsveksten i Follo er av Statistisk Sentralbyrå beregnet til å kunne bli på mellom 30 000 og 40 000 personer fram til 2025. Denne befolkningsveksten bør i hht statlige og regionale føringer i hovedsak skje i tilknytning til kollektivbetjente tettsteder. I Follo vil dette på sikt kunne skape utfordringer i forhold til jordvernet. Det er kommunens oppgave å avveie mellom interessene knyttet til sentrumsutvikling, knutepunktutvikling og jordvern. God sentrumsutvikling rundt knutepunkt bidrar til å redusere transportbehovet i hovedstadsregionen. Et varig vern av sentrumsnære jordbruksarealer kan hindre slik utvikling."

Protokoll fra møtet (samlet saksframstilling) følger vedlagt til orientering.

Med hilsen

Eli Moe
Saksbehandler

1 vedlegg

Kopi sendt:

Follorådet v/ sekretariatet, Oppegård kommune, Pb 510 1411 KOLBOTN

Landbrukskontoret i Follo, Pb 183, 1431 ÅS

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Arkivsak: 07/2

FORSLAG TIL VERNEHJEMMEL I JORDLOVEN HØRING

Saksbeh.: Eli Moe	Arkivkode: V60	
Saksnr.: Utvalg	Møtedato	
179/09	Utvalg for miljø, plan- og byggesaker	23.11.2009

Innstilling:

Følgende høringsuttalelse oversendes Landbruks- og matdepartementet;

1. Frogn kommune mener at det ikke er behov for en hjemmel for varig vern av dyrka mark i jordloven. Hensynet til jordvern blir tilstrekkelig ivaretatt gjennom eksisterende lovverk og statlige og regionale føringer.
2. Avgrensing av og sikring av verdifull dyrka mark ivaretas på lokalt nivå gjennom kommunenes arealbruksmyndighet og de respektive kommuneplaner.

Befolkningsveksten i Follo er av Statistisk Sentralbyrå beregnet til å kunne bli på mellom 30 000 og 40 000 personer fram til 2025. Denne befolkningsveksten bør i hht statlige og regionale føringer i hovedsak skje i tilknytning til kollektivbetjente tettsteder. I Follo vil dette på sikt kunne skape utfordringer i forhold til jordvernet. Det er kommunens oppgave å avveie mellom interessene knyttet til sentrumsutvikling, knutepunktutvikling og jordvern. God sentrumsutvikling rundt knutepunkt bidrar til å redusere transportbehovet i hovedstadsregionen. Et varig vern av sentrumsnære jordbruksarealer kan hindre slik utvikling.

Utvalg:	Utvalg for miljø, plan- og byggesaker
Møtedato:	23.11.2009
Sak:	PS 179/09

Resultat: Innstilling vedtatt

Behandling i utvalget:

Votering(10 representanter til stede) :

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Følgende høringsuttalelse oversendes Landbruks- og matdepartementet;

1. Frogn kommune mener at det ikke er behov for en hjemmel for varig vern av dyrka mark i jordloven. Hensynet til jordvern blir tilstrekkelig ivaretatt gjennom eksisterende lovverk og statlige og regionale føringer.
2. Avgrensing av og sikring av verdifull dyrka mark ivaretas på lokalt nivå gjennom kommunenes arealbruksmyndighet og de respektive kommuneplaner.

Befolkningsveksten i Follo er av Statistisk Sentralbyrå beregnet til å kunne bli på mellom 30 000 og 40 000 personer fram til 2025. Denne befolkningsveksten bør i hht statlige og regionale føringer i hovedsak skje i tilknytning til kollektivbetjente tettsteder. I Follo vil dette på sikt kunne skape utfordringer i forhold til jordvernet. Det er kommunens oppgave å avveie mellom interessene knyttet til sentrumsutvikling, knutepunktutvikling og jordvern. God sentrumsutvikling rundt knutepunkt bidrar til å redusere transportbehovet i hovedstadsregionen. Et varig vern av sentrumsnære jordbruksarealer kan hindre slik utvikling.

Utredning:

SAKSUTREDNING:

Sammendrag:

Landbruks og matdepartementet har i brev datert 14.09.09 bedt om høringsuttalelse på forslag til vernehjemmel i jordloven. Høringsfristen er satt til 10.01.10. Rådmannen har på grunnlag av utkast til sak til Ordførermøte utarbeidet forslag til høringsuttalelse som anbefales oversendt LMD.

Bakgrunn for saken:

Landbruks- og matdepartementet har i brev 14.09.09 bedt om høringsuttalelse på forslag til vernehjemmel i jordloven. Høringsfristen er satt til 10. januar 2010.

Regjeringens mål for jordvernet er uttrykt i St.meld. nr. 26 (2006 - 2007) *Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand*. Målene er å:

- halvere den årlige omdisponeringen av de mest verdifulle jordressursene innen 2010
- stimulere kommunene til å utpeke kjerneområder for landbruk som grunnlag for kommunale planavklaringer
- stimulere til regionale planprosesser i by- og tettstedsområder, der det trekkes langsiktige jordverngrensler
- arbeide for å redusere avgangen av dyrka mark til samferdselstiltak

På grunn av økonomisk vekst, økt sentralisering og befolkningsvekst mener departementet at det vil bli krevende å nå målsettingen. Departementet mener derfor det er behov for nye tiltak og har engasjert Statens landbruksforvaltning (SLF) til å utrede en hjemmel for vern av dyrka jord.

Forslag til hjemmel for vern av dyrka mark

I rapport utarbeidet av SLF om Vernehjemmel i jordlova av 15. mars 2009 konkluderer SLF med at norsk lovgivning i dag ikke har hjemmel for vern av jordressurser med formål å sikre og videreføre matproduksjon. SLF oppsummerer dette slik:

Områder vernet etter naturvernloven har sterkere vern mot nedbygging enn dyrka jord har. Til tross for klare nasjonale målsettinger om å bevare matjord og til tross for mulighetene i eksisterende virkemidler i lovverket til å gjennomføre denne politikken, er den registrerte omdisponeringen av dyrka jord høyere enn målsetningen. En

hjemmel for vern av dyrka jord som hindrer nedbygging vil sikre at de mest verdifulle og mest utsatte matproduksjonsområdene i Norge kan bevares og drives nå og i framtiden.

I rapporten angis det hvilke områder det er mest aktuelt å verne og det er:

- Fulldyrka jord som er egnet for matproduksjon, slik som mathvete
- Jordarealer som er klassifisert som godt egnet for produksjon
- Sammenhengende jordbruksområder
- Områder i de beste klimasonene, dvs sør i landet inkludert Follo.
- Områder som er utsatt for utbyggingspress.

SLF foreslår at nye bestemmelser om jordvern tas inn i jordloven, og videre:

- at Kongen i ny § 8b får myndighet til å gi verdifulle jordressurser varig vern som jordvernområder. Dette innebærer at jordbruksdriften i jordvernområdet i hovedsak fortsetter som før.
- at adgangen til å omdisponere og fradele dyrka jord på eiendommer i jordvernområder blir innskrenket, jf forslag til ny § 8c. Det er foreslått endrede kriterier for dispensasjon (samt søknadsplikt også for omdisponering av dyrka jord til bl.a. driftsbygninger og gårds- og driftsveger).
- at myndigheten til å gi samtykke til omdisponering og deling i jordvernområdene plasseres hos Fylkesmannen. Statens landbruksforvaltning blir klagemyndighet.
- at vernet skal gjelde verdifull dyrka jord. Arealenes kvalitet og egnethet i matproduksjon, særlig for matkorn, vil være et vesentlig kriterium, men også arealer til fôrproduksjon kan være aktuelle.
- at arealene bør være av en viss størrelse og mest mulig sammenhengende.
- at det settes i gang en prosess for å vurdere aktuelle jordvernområder i alle deler av landet når loven er trådt i kraft.
- at verneprosesser deretter kan igangsettes for enkeltstående områder.
- at Fylkesmannen fremmer forslag overfor SLF som deretter vurderer og avgjør. hvilke konkrete områder som skal utredes for vern.
- at det legges til rette for gode medvirkningsprosesser slik at grunneiere, planmyndigheter og andre får anledning til å uttale seg.
- at de strengere bestemmelsene skal gjelde fra det tidspunkt SLF har fattet vedtak om oppstart av verneprosess.

Alternativer:

1. Som innstillingen
2. Frogn kommune sender ingen høringsuttalelse til forslag til endring av jordlov
3. Som innstillingen, men med endringer i uttalelsen slik utvalget selv formulerer

Vurdering:

Det er rutinemessig avklart med Ordfører at saken skal fremmes for politisk behandling i Frogn, med forslag til høringsuttalelse. Rådmannskollegiet i Follo arbeider også for at saken skal fremmes for Ordførermøtet. Av hensyn til høringsfristen og vedtatt møteplan, fremmes saken til behandling i Utvalg for miljø, plan og byggesaker før saken har vært fremmet i Follorådssystemet. Saksframstillingen her bygger imidlertid på utkast til sak som vil fremmes for Ordførermøtet.

Jordressurser i Follo

Kommunene i Follo har total ca 166 000 dekar dyrka mark og ca 48 000 dekar dyrkbar mark. Det er store og sammenhengende jordbruksområder i Ski, Ås, Vestby og deler av Frogn, samt i deler av Enebakk. Statistikken viser at det er lite areal som er dårlig egnet eller uegnet til korndyrking. Gode klimatiske forhold gjør at praktisk talt alt jordbruksareal kan benyttes til å dyrke matkorn. Store deler av jordbruksarealet i Follo kommer således inn under kriteriene for vern i forslaget til vernehjemmel i jordloven.

*Eksisterende virkemidler*Ny planlov

Ny plandel av plan og bygningsloven trådte i kraft i juli 2009. I ny lov har kommunene fått nye virkemidler som kan bidra til sterkere vern av dyrka mark, blant annet ved at det kan innføres hensynssoner. For øvrig vil kommunene i sine kommuneplaner fortsatt måtte ta hensyn til regionale og statlige føringer og retningslinjer hvor jordvern presiseres. Statlige myndigheter har også innsigelsesmyndighet som erfaringsmessig benyttes i jordvernsaker.

Fylkeskommunen har videre anledning til å vedta juridisk bindende regionale planbestemmelser, eksempelvis for å synliggjøre og ivareta dyrka mark.

Viktige paragrafer i ny planlov er:

- § 5-4 Myndighet til å fremme innsigelse
- § 6-2 Statlige planretningslinjer
- § 7-1 Regional planstrategi
- § 8-5 Regional planbestemmelse
- § 9-1 Interkommunalt plansamarbeid
- §11-8 Hensynssoner

Markaloven

Markaloven omfatter ikke arealer i Frogn kommune, men en del av Follo ligger innenfor markagrensen, jfr Markaloven datert april 2009. Markaloven medfører et sterkt vern mot inngrep i landbruksområdene innenfor grensene.

Follorådets regionale føringer

I forbindelse med arbeidet med å samordne kommuneplanene i Follo er det utarbeidet

regionale føringer knyttet til utbyggingsmønster, grønstruktur og transport. En av føringene er å fastsette langsiktige grenser mellom tettstedsutvikling og jordbruksarealer og bruk av hensynssoner for avgrensning av framtidig by- og tettstedsutvidelse mot landbruk. I ordførermøte 25.09 ble følgende enstemmig vedtatt:

1. *Ordførermøtet oppfordrer kommunene til å legge Follorådets regionale føringer til grunn for rullering av kommuneplanene. Frogn kommune har tatt de regionale føringene til orientering.*
2. *Follorådet vil arbeide for at de regionale føringene implementeres i Pålagt plansamarbeid om areal og transport i Oslo og Akershus (regional planstrategi).*
3. *Follo-kommunene utarbeider felles befolkningsprognoser for kommuneplanperioden.*

Kommuneplan for Frogn 2005-2017

I gjeldende kommuneplan er særlig viktige landbruksarealer angitt med skravur (LNF der landbruk er dominerende). Dette kan videreføres med hensynssoner i ny kommuneplan og etter ny planlov.

Videre er det i kommuneplanens arealdel avsatt *grønn strek* som avgrensning av utvikling av Drøbak tettsted i et 50 års perspektiv. Grensen er satt både ut fra en verdivurdering av arealer og av hensyn til behov for arealer for ønsket vekst i Drøbak i perioden. Områder for spredt boligbygging i landbruksområdene for øvrig er svært begrenset.

Kommuneplanen for Frogn ivaretar med andre ord på en god måte hensynene til jordvern – herunder kulturlandskap og behov for arealer for matproduksjon.

Helhetlige arealvurderinger

Follo er et viktig landbruksområde. Bortsett fra Oppegård og Nesodden har kommunene i Follo en stor andel dyrka mark i forhold til kommunens totalareal. Dette betyr at det er lite annet areal som er tilgjengelig for utvikling av bolig, næring og samferdsel. En oversikt over jordressursene i Follo er gitt i vedlegg 2.

Til tross for at det har vært en sterk befolkningsvekst og et press på arealer til utbygging og til samferdsel, har jordvern og bevaring av kulturlandskapet vært et viktig mål for kommunene. Dette er tydelig gjenspeilet i vedtatte Kommuneplaner i Follo.

Befolkningsveksten i Follo er beregnet til å kunne bli på mellom 30 000 og 40 000 personer fram til 2025. Denne befolkningsveksten bør i ihht statlige og regionale føringer i hovedsak skje i tilknytning til kollektivbetjente tettsteder. I Follo vil dette på sikt kunne skape utfordringer i forhold til jordvernet. Det er kommunens oppgave å avveie mellom interessene knyttet til sentrumsutvikling, knutepunktutvikling og jordvern. Et varig vern av sentrumsnære jordbruksarealer kan være uheldig i forhold til en god sentrumsutvikling rundt knutepunktene i Follo. Utbygging rundt kollektivknutepunkter er i tråd med nasjonale føringer og retningslinjer og vil bidra til å redusere transportbehovet i hovedstadsregionen.

Hensynet til jordvernet blir tilstrekkelig ivaretatt gjennom ny plandel i PBL, markaloven, follorådets regionale føringer, samt nasjonale og regionale føringer og retningslinjer, og ikke minst av kommunen som lokal arealbruksmyndighet. Det er derfor etter vår oppfatning ikke behov for en hjemmel for varig vern av dyrka mark i jordloven.

Konklusjon:

Rådmannen anbefaler tilslutning til foreslått høringsuttalelse.

Rådmannen i Frogn, 05.11.2009

Marius Trana

Vedlegg:

- 1 a Høringsbrev landbruks- og matdepartementet datert 11.09.09
- b Forslag til endring av loven
- 2 Tabeller som gir en oversikt over jordressursene i Follo

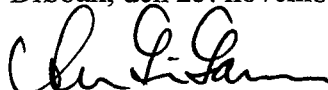
Følgende dokumenter ligger på saken:

- Gjeldende jordlov – se også www.lovdatab.no (velg lov, alfabetisk osv)

Rapport fra Statens landbruksforvaltning 15. mars 2009. Vernehjemmel i jordlova. Rapporten kan også lastes ned via LMDs nettside

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/lmd/dok/horinger/horingsdokumenter/2009/horing---forlag-til-vernehjemmel-i-jordl/horingsnotat.html?id=576860>

Drøbak, den 25. november 2009

Anne Lise Larsson

Enhet for personal, organisasjon og politiske tjenester